



Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Venerabili Eucharistiæ Sacramento Decisiones Theologico-Legales

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisionis LV. Ad Novembris Casum Prudentialem. Argumentum. Exarantur omnes morbi, ac infirmitates, impediennes administrationem Sacræ Eucharistiæ, seu Viatici, ne irreverentia committatur in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94643)

ad minus illius vacuitatem impediatur, quam necessarium esse dicendum, ubi tanto cibo celesti, ac Sacratissimo refici prestolatur.

Taudem ad correctionem Tabacchistarum, iisdem obijciendum est, quod de Turcis legitur in Itineribus Illustrissimi, ac Excellentissimi, D. D. Joannis Baptistæ Donati Baili Veneti Anno 1683. p. 2. pag. 160. Videlicet, Turcas in die jejunii abstinere tum à potu, tum ab odoribus: nam hanno scrupolo di guastare il digiuno, non solo con le liquide porzioni, ma di più con le fragranze, tenendo che resti franto il digiuno anco coll' odorato.

DECISIONIS LV.

Ad Novembris casum prudentialem.

ARGUMENTUM.

Enarrantur omnes morbi, ac infirmitates, impediens administrationem Sacre Eucharistiae, seu Viatici, ne irreverentia committatur in Venerabile Sacramentum. Hi morbi ad quatuor capita reducuntur: ad defectum *usum rationis*; ut in delirio, phrenesi, & dementia. Ad defectum *respirationis*, ut in affectibus anginosi, vulgò di *Schiranzia*. Ad defectum *deglutitionis* ob convulsionem, vel paralytism Oesophagi, vulgò il *Canaruzzo*; seu ob molestissimam tussim. Et ad *Stomachi aegrotationem*, ratione vomitus, singultus, volvuli, empyematis, vulgò *postema*, nausæ, bilis, flatus, & Lienteria. Quæ omnes juxta regulas Medicinæ, & monita Medicorum sapientum, breviter atque eleganter recensentur.

S U M M A R I U M.

- 1 Morborum genera quatuor in quibus infirmi non sunt communicandi.
- 2 Delirium, dementia, & Phrenesis impediunt Eucharisticam Communionem.
- 3 Regula observanda pro communicandis delirantibus, vel phreneticis infirmis.
- 4 Semisatui debent instrui, excitari ad devotionem Eucharistiae, & communicari.
- 5 Schiranzia quid sit? & unde dicta?
- 6 Anginosi affectibus laborantes cautè sunt communicandi.
- 7 Puer nutritus dies 14. frequentibus enematis, id est clysteriis.
- 8 Deglutire qui non potest, communicari non debet.
- 9 Vomitus ubi est periculum, ab exhibenda Eucharistia abstinendum.
- 10 Vomitus, in quibus morbis solitus sit evenire.
- 11 Volvulus ob sui sevitiam appellatur miserere mei.
- 12 Flatus solet impedire Communionem.
- 13 Lienteria laborans, an communicandus.

CASUS PRUDENTIALIS.

Cum in secundo Quæsto hujus mensis dictum sit inter ceteras dispositiones corporis, ad sacram Eucharistiam licitè sumendam, requiri in communicando facultatem deglutendi, & retinendi Sacramentum in stomacho, ita ut non subsit periculum vomitus

ejusdem, dignentur prudentes Parochi notare omnes morbos, seu infirmitates, quarum causa non licet Communionem dare, seu viaticum præbere infirmis, ne aliquam irreverentiam committant in Sacramentum.

Plures plura scribere; sed omnium dicta ad ordinem redigendo; quatuor dixerunt esse genera morborum, quorum causa infirmi non sunt à Parochis communicandi, ad impediendam irreverentiam, quæ posset evenire in Sacramentum. Siquidem alii morbi respiciunt *Usum rationis*, alii *Respirationem*, alii *Deglutitionem*; & alii *Stomachi convulsionem*.

Ad *Usum rationis* quod attinet, morbi ex hoc capite provenientes, sunt *Delirium*, *Phrenesis*, & *Dementia*; hi enim impediunt usum rationis, & mentis alienationem operantur, & per consequens impediunt; ne detur Sacra Eucharistia quæ tantummodo illam cum debita reverentia suscipientibus est exhibenda; quales non sunt *Delirantes*, *Phrenetici*, & *Dementes*, S. Thom. 3. p. 9. 80. art. 9. *Summa Angelica Verbi Eucharistia* 3. num. 14. Tamburin. de *Exposit. Commun. cap. 4. §. 1. num. 4. Surd. consil. 89. per totum*. Et Rota post Zacchiam in *Quæst. Medicolegal. decif. 62. num. 3. 17. Potrò observandum est, quod deliria, phreneses, & dementia, alia sunt perpetua, quæ inhabitant infirmum ad Communionem Eucharisticam recipiendam, & alia sunt ad tempus, & habent dilucida intervalla; & tunc non impeditur Sacra Synaxis exhibitio; ut docet Zacchias in *Quæst. Medicolegal. lib. 9. tit. 9. quæst. Unica num. 4. & 5. ex doctrina S. Thomæ in cit. quæst. 80. art. 9. advertens quod in Apoplexia, & Epilepsia est observandus status paroxysmi, nam certum est in ipsius insultu etiam si ægri videantur ab eo se recolligere, nisi in totum ad se redeant, nullo modo est Sacramentum exhibendum; ideoque expectandus finis Paroxysmi, & videndum, an patiens factus sit compos mentis & habilis ad recipiendum ipsum.**

Cæterum, quia aliquando deliria, & mentis alienationes potius dici possunt remittere; quam intermittere; observandæ sunt sequentes regulæ, quas tradit supracit. Zacchias lib. 2. r. 1. q. 21. an. 15. & seqq. videlicet: I. Senes delirantes raro habent dilucida intervalla; ideo cautè se gerat Parochus cum istis. II. Mulieres, si in delirium venerint, non ita facile resipiscunt; & non ita faciles sint Sacerdotes in Sacramenti exhibitione. III. Neque illi, qui fatui sunt à nativitate, vel ex longo tempore, præsertim si muti sint, ac surdi. IV. Qui ob ebrietatem excessum mentis patiuntur, non recuperant usum rationis, nisi digesto totaliter vino. V. Lethargici, qui Comatosi, & Coratosi à nimio sopore dicuntur, nullam interpolationem habent suæ insanæ, quia causa morbi, occupans instrumenta cerebri, semper præsens existit; & durante causa, durat effectus. VI. Icti à fulmine, Attonii, Congelati, seu Cataleptici, non habent dilucida intervalla, ob eandem rationem. VII. Phrenesis, si sit accidentalis ob febris calorem, eo intermittente, cessat; sed si essentialis sit ob inflammationem membranarum cerebri, nili sanetur, non dat lucida intervalla. VIII. *Hydrophobi* (id est rabiosi) item insatuati ex assumpto veneno, & in dementia lapsi ex longa infirmitate; non habent interpolationes; & ratio est, quia morbus residet in cerebro; & nisi curetur, usus rationis non reassumitur. XI. Sua tamen dilucida intervalla regulariter habent

habent alienationes mentis provenientes ex *Melancholia Hypochondriaca*, *Ecstasi*, *Epilepsia*, *Apoplexia*, (quæ non fit fortis) *Lycantropia*, *furor uterino*, & similibus: in quibus opus est consilio prudentis Medici, & prudentia sapientis Parochi, in seligendo tempore opportuno ad communicandum Infirmum absque periculo irreverentiæ. Porro qui à natura sunt semifatui, stolidi, surdi, & muti, debilem usum rationis habentes; sed tamen devotionis, & reverentiæ erga Sacratissimam Hostiam capaces; hi præmissa instructione sunt admittendi ad Communionem, ut docet S. Thom. 3. part. 2. art. 9. Tambur. alios allegans de *Ex-pedit. Commun. cap. 4. §. 1. num. 4.* Et primis annis Ecclesiastici regiminis Eminentissimi Card. Barbadii, Pastoris vigilantissimi Paravini, in Visitatione Diocesis, reperi nonnullos semifatuos, quos instructos admissi ad Sacramenta Pœnitentiæ, & Eucharistiæ; & ab eis summa cum devotione recepta fuerunt; quod laudat Gobat in *Experim. Theolog. tract. 4. num. 138.*

Quo ad Respirationis morbos: illi sunt, qui circa fauces obveniunt, & dicuntur affectus anginosi, vulgo di *Schirantia*, sive *Schirantia* à verbo græco *σχωρᾶν*, id est, stragulationes, angina enim vocatur dolor faucium, ut notat Octav. Ferrarius de *Origine lingue Italica Verb. Schirantia*. Proveniunt autem vel à catharro suffocante, vel ab inflammatione, & ardore faucium, vel à convulsione, aut paralyti partium oris, & circumvicinarum, vel in mulieribus, à strangulatione uteri: in quibus omnibus morbis impeditur deglutitio, non ex vitio stomachi, Oesophagi, sed ob occlusionem faucium, aut lesam actionem musculorum, os diducientium, quorum ope etiam ceteræ functiones, necessariae ad deglutitionem, celebrantur: Quapropter laborantes in idem anginosi affectibus non sunt communicandi, nisi prius Parochus experiatur, an possint saltem aquam deglutire; siquidem cum sint fauces occlusæ, regurgitant, & rejiciunt quicquid illis datur in ore, ut dissert prædictus Medicus Zacchias *dist. lib. 9. tit. 9. quæst. Univ. num. 6.* ubi narrat, vidisse nobilissimum puerum quin-quennem ex convulsione linguæ, & adjacentium particularum, ne aquæ quidem guttam, per spatium quatuordecim dierum deglutire potuisse. Nutriebatur autem frequentibus enematis (vulgo *infusione de Clisterib. Amalthæa Onomastica Verb. Ene-ma*) ex carniū contuso, & vitellis ovorum, quorum ope absque alio cibo, & potu per omnes eos dies duravit; post quos sensim comedere cepit, & sanitatem recuperavit.

Ex defectu verò *Deglutitionis* abstinendum est ab exhibitione Eucharistici Sacramenti; & hic defectus procedit vitio *Oesophagi* (vulgo *Cannaruzzo*, sive *canna della gola*. Octav. Ferrar. ubi supra *Verb. Canna*) & est gulæ meatus, seu fistula ab ore ad ventriculum attingens, dicta à Plinio *Anima Canalis*, qui *Oesophagus* aliquando patitur convulsionem, aut paralytism, vel immediate in se ipso, vel in musculis, nervis, & aliis partibus illi inservientibus, quo in casu perditur deglutitio, & licet ci-bus, vel potus recipiatur in faucibus, non potest transire, neque in ventriculum descendere; unde periculum est vomitus; præcipue succedente frequentissima, & molestissima tussis, ab Hippocrate dicta *Thiriode*, hoc est maligna, & ferina; quia est adeo anxiosa, & violenta, ut hominem mirum in modum exagitant nec liberè respirare, nec quic-

Doct. Clericali Tom. 2. Lib. 11.

quam deglutire permittat; immo si quid homo deglutire tentaverit, illud violenter ab ore per tussim repellatur.

Eandem ob *Stomachi agrotationem*, ratione vomitus non est danda Eucharistia sacra, esset enim peccatum mortale tum in administrante, tum in petente, & recipiente. Quartus in *Rubric. Missal. 9. part. 3. tit. 9. sect. 2. dub. 3. & tit. 10. dub. 2. num. 14.* Ob agrotationem autem stomachi Vomitus evenire solet in his casibus. Primo in sputo sanguinis, si sit frequens, & violentum; sive procedat sanguis ex pectore, & pulmonibus, sive ex stomacho ipso. Secundo, si ejiciatur *Empyema*, (vulgo *postema*) quæ est collectio puris, facta in pectore; adjuncta tussis, quæ cessante, & ægro quietem obtinente, poterit cum debita cautela eidem Communioni dari. Tercio si infirmus agitetur *Nausea magna*, quæ est motus, & promptitudo ad vomendum. Quarto si post vomitum oriatur *Singultus* (vulgo *singhiozzo*) convulsiva oris ventriculi affectio. Quinto si ob dolores Nephriticos, Colicos, vel Iliacos sequatur *volvulus*, obfui saviem à Barbaris appellatus *Miserere mei*; idcirco urgente volvulo evomitionem, per quam non solum cibi, & humores rejiciuntur; sed ipsa etiam stercora; est omnino cessandum à Communione; nec imitandus ille Parochus, de quo meminit Zacchias in *anted. Quæst. Medicoleg. d. lib. 9. tit. 9. in princ.* & cujus inexpiablem appellat temeritatem, dum non obstante peritissimi Medici interminatione, Juveni cuidam, doloribus Iliacis agitato, cum enormi vomitu, Sacramentum Eucharisticum obtulit, quod paulo post una cum anima evomit. Generantur autem dolores Iliaci ob intestinorum tenuium inversionem, vel convolutionem, ob quam feces per alvum reddi impeditur, ad stomachum repunt, & per os rejiciuntur. Sexto, si exciteretur in pectore *Cholera*, morbus scilicet, per quem *Bilis* per os, & per alvum indefinenter projicitur; & dicitur *Cholera humida*. Septimo si insurgat *Flatus*, appellatus *Cholera sicca*; qui si sit valde acutus, & nullam quietem permittat infirmo, dat causam denegandi Eucharistiam, solet enim flatus ipse tanto impetu per os erumpere, ut quicquid in os ingeritur, summa violentia ad extra repellat. Octavo tandem ad stomachi infirmitatem accedit morbus dictus *Lienteria* (vulgo *stizzo del ventre*) in quo cibi, statim post sumptionem, rejiciuntur per alvum absque ulla concoctione, tales quales fuerunt accepti; quo circa non erit licitum in hoc casu, prout neque in superioribus, exhibere Sacratissimam Eucharistiam infirmo, ne maximo cum horrore contingat, species Sacramentales integras per alvum transmitti: aut aliam irreverentiam irrogari, ut pie ac doctè monet cit. Zacchias *d. lib. 9. tit. 9. quæst. Unica per totam*. Et hi sunt morbi præcipue, quos Parochi, & Monialium Confessores observare debent, ut sciant prudenter determinare, quando Sacra Communio, seu Viaticum possit, vel non possit infirmis impertiri.

DECISIONIS LVI.

Ad Decembris Quæsitum primum.

ARGUMENTUM.

Quæritur quo tempore, & quo instanti tempore EUCARISTIA gratiam conferat.

T 2

Quatuor